

Preporuke u vezi sa sistemom odgovornosti u pravosuđu

- **Profesionalizacija rada disciplinskog tužioca i zamenika** (organa koje je osnovao VSS u skladu sa Zakonom u sudijama). Stanje u kojem disciplinski tužilac i zamenici istovremeno rade kao sudeće sudije (sa umanjenim obimom predmeta) i kao organ koji razmatra disciplinske prijave nije dobro i ne garantuje punu posvećenost, ali i punu objektivnost organa. (Disciplinski tužilac i troje zamenika rade bez naknade, a i dalje obavljaju svoje osnovne sudijske dužnosti. Od februara 2012. godine samo im je odlukom VSS smanjen obim predmeta u kojima postupaju u svojim sudovima).
- **Hitno izabrati predsednike sudova jer v.f. stanje ugrožava nezavisnost sudstva.** Izbor je trebalo okončati 31. marta 2010. godine a u septembru 2012. je ponovo odložen na sednici VSS, na predlog ministra, kako bi sudije koje nisu bile reizabrane a u međuvremenu se vraćaju u pravosuđe bile uključene u izbor. Naknadno je saopšteno i da se čeka nova reorganizacija mreže sudova.
- **Usvojiti pravilnik i kriterijume za vrednovanje rada sudija i vrednovanje rada tužilaca i zamenika i uspostaviti jasne mehanizme za vanrednu ocenu stručnosti** sudije, s obzirom da nestručnost može biti jedan od razloga za razrešenje. Zbog nepostojanja kriterijuma, sudije i zamenici tužilaca koji su prvi put birani na dužnost i trebalo je da budu izabrani na stalnu dužnost nakon ocenjivanja, izabrani su odlukama VSS i DVT bez ocenjivanja, nakon što su izmenjeni Zakon o sudijama i Zakon o JT. Utvrđivanje nestručnosti sudija kao razlog za razrešenje je u Srbiji u ovom trenutku neizvodljivo jer nisu usvojena merila i kriterijumi i merila za vrednovanje rada sudija i nisu formirani saveti koji bi trebalo da vrednuju rad sudija, što je osnov za napredovanje ili za razrešenje. Nacrt merila i kriterijuma postoji na sajtu Visokog saveta sudstva.

- **Utvrđiti jasne kriterijume kada predsednik suda mora da podnese disciplinsku prijavu protiv sudije.** Praksa, kojoj je pogodovalo v.f. stanje i snažna politizacija sudstva, gde su sudije i v.f. predsednika zazirali međusobno podozrevajući ko ima kakvu političku podršku, pokazuje da je zavladala politika nezameranja, gde se odsustvo odgovornosti često pravda preopterećenošću. U pravosuđu preovlađuje uverenje da bi bez kriterijuma svaka prijava mogla da se tumači kao lični odnos ili osveta.

- **Utvrđiti jasne procedure delovanja nakon što se utvrdi da je pritužba protiv sudije bila osnovana** - utvrđivanje odgovornosti (disciplinske), unošenje podatak u lični list i sl. Prema sadašnjem stanju sistem pritužbi služi isključivo za rešavanje pojedinačnih problema sa kojima se stranke susreću – preko njih se izdejstvuje zakazivanje ročišta ili izrada sudskih odluka koje kasne - ali ne predstavljaju osnov za utvrđivanje da li sudije na koje se osnovane pritužbe odnose rade nekvalitetno iz objektivnih ili subjektivnih razloga odnosno da li rade nestručno. Otvoreno je pitanje da li bi činjenica da je pritužba na rad nekog sudije bila osnovana trebalo da se upiše u lični list sudije, kako bi prilikom vrednovanja rada uticala na ocenu sudije. Zakon o sudijama

propisuje upisivanje disciplinskih mera i ocena sa vrednovanja, dok Zakon o uređenju sudova propisuje, pored eksplicitno pobrojanih stavki i „druge podatke vezane za rad i položaj sudije“. Podatak koji treba uneti u lični list bi Visokom savetu sudstva trebalo da dostavlja predsednik suda, ali u praksi se to ne radi.

U vezi sa planovima integriteta:

- U pravosudnim organima koji to još nisu učinili (u oktobru 2012. godine 119 od ukupno 238 obveznika iz sistema pravosuđa donelo je odluku o pristupanju izradi plana integriteta) potrebno je u roku (koji je odlukom Agencije za borbu protiv korupcije produžen dio 31. marta 2013. godine) izraditi planove integriteta, pri čemu je neophodno da se planovi integriteta shvate i

prihvate kao oruđe za uvođenje boljeg sistema kvalitetnog upravljanja u organima a ne spolja nametnuta obaveza. Organi moraju nakon usvajanja planova integriteta da sami redovno vrše evaluaciju sprovođenja plana i poboljšanja ostvarenih primenom plana. Agencija neće ocenjivati kvalitet planova niti daavti ocene za to. Planovi integriteta treba da posluže organima i oni ih izrađuju za sebe a ne za Agenciju

U vezi sa strategijom

- Pravosudni organi treba da prihvate obaveze iz Nacionalne strategije za borbu protiv korupcije i Akcionog plana i da u skladu sa zakonom kvartalno izveštavaju o sprovođenju mera. Uspostavljena je praksa da se odgovori šalju samo na upit Agencije.
- Iako važeća Strategija nema postavljen sistem odgovornosti za neizvršavanje obaveza iz strategije (već samo za neizveštavanje o sprovođenju obaveza) veliki pomak bi predstavljalo uspostavljanje sistema interne odgovornosti u pravosuđu (kao i u svim drugim sistemima) za ostvarivanje mera iz strategije.